Ч. 146. Чернівцї, пятниця дня 5. (17.) липня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернївцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Сердечна просьба Григорія Купчанка.

З нагоди коронациї царя їздили в Росию не лише ріжні цїкаві люди, охочі побачити незвичайне видовище, але також ріжні „промисловцї“, такі як Григорій Купчанко, що зарабляють на своїм ренеґатстві. Такі московфільскі „промисловцї“ як він їздять досить часто в Росию, аби роздобути для себе нагороду в рублях за зраду свого народу. Привозять звідтам гроші, за котрі й самі жиють по панськи і видають на погубу нашу ворожі ґазети, розкидані по австрийскій Руси задармо.

Купчанко зробив собі перше рекляму тоастом на бенкетї денникарів, а відтак і розіслав тому дві недїли по Росиї „сердечну просьбу“, до всїх грошевитих Москалїв, аби спомагали єго росийску аґентуру у Відни. Ту єго сердечну просьбу, о котрій нинї хочемо говорити, ми маємо в руках. Прислали нам єї з Росиї. Друкована она в Києві за дозволом цензури з 14. (26.) червня с. р. Бажаючи подати австрийским Русинам ще один доказ в руки, аби знали, для кого працюють наші москвофіли і яку шкоду они наносять нашому народови, ми подаємо ту „сердечну просьбу“ Гр. Купчанка дословно:

„*Сердечная просьба.*

Въ Австро-Венгріи живутъ, какъ извѣстно, кромѣ разныхъ другихъ славянскихъ народовъ, также четыре милліона чоловѣкъ русскаго народа, именно: болѣе 250,000 чел. православнаго, болѣе 3.700,000 чел. уніатскаго и болѣе 3.000 чел. старообрядческаго исповѣданія. Православные русскіе и старообрядцы живутъ въ Буковинѣ, а русскіе уніаты живутъ въ Галичинѣ (3.100,000 ч.), Венгріи (600,000 ч.) и Буковинѣ (25,000 чел,). Эти четыре милліона русскихъ жителей Австро-Венгріи находятся на оченѣ низкой степени культуры. И ихъ матеріальное положеніе весьма печальное. Причины одного и другого общеизвѣстны.

Будучи русскимъ православнымъ уроженцемъ Буковины и желая по мѣрѣ своихъ слабыхъ силъ содѣйствовать къ просвѣщенію своихъ темныхъ и бѣдныхъ земляковъ, братьевъ и единовѣрцевъ, я отъ нѣсколькихъ лѣтъ пишу и издаю поучительныя народныя брошюры и газеты и распространяю ихъ среди русскихъ крестьянъ въ Буковинѣ, Галичинѣ и Венгерской Руси. До сихъ поръ я написалъ и издалъ слѣдующія брошюры: 1) „Кто мы“ (съ иллюстраціями), 2) „Русскій народъ“ (съ иллюстрац.), — эти обѣ брошюры были конфискованы и запрещены Вѣнскою цензурною властью, 3) „Буковина и ея русскіе жители“ (съ иллюстр. и этногр. картою Буковины), 4) „Галичина и ея русскіе жители“ (съ иллюстр. и этногр. карт. Галичины), 5) „Холмская Русь“ (съ иллюстр. и картами), 6) „Славяне“ (съ иллюстр. и карт.), 7) „Горѣлка или какъ вылечиться отъ пьянства“, 8) „Къ чему ведетъ пьянство, а къ чему — трезвость (съ портретомъ), 9) „Холера“ и проч.

Отъ начала 1888 года до конца 1892 года я редактировалъ и издавалъ въ г. Вѣнѣ иллюстрированную народную газетку на буковинско-русскомъ нарѣчіи подъ названіемъ „Русская Правда“, а отъ половины 1893 года до настоящаго времени я редактирую и издаю въ г. Вѣнѣ, тоже на буковинско-русскомъ нарѣчіи, иллюстрированную народную газетку п. н. „Просвѣщеніе“. Отъ конца 1892 года до половины 1893 года я потому не издавалъ газеты, такъ какъ находился подъ слѣдствіемъ за будто совершенное мною преступленіе въ государственной измѣнѣ. Послѣ прекращенія слѣдствія я перемѣнилъ названіе газеты, но продолжалъ редактированіе и изданіе ея въ томъ-же самомъ народномъ русскомъ православномъ духѣ, въ которомъ редактировалъ и издавалъ „Русскую Правду“, весьма часто подвергавшуюся конфискаціямъ и запрещеніямъ со стороны цензурной власти и проклятію и запрещенію со стороны Львовскаго уніатскаго митрополита д-ра Сильвестра Сембратовича. И газета „Просвѣщеніе“ часто подвергается конфискаціямъ и запрещеніямъ.

Частыя конфискаціи и запрещенія моихъ брошюръ и газетъ совершенно подорвали мои скудныя финансовыя силы, такъ какъ я принужденъ былъ издавать вмѣсто конфискованныхъ и запрещенныхъ экземпляровъ новые экземпляры брошюръ и газетъ: но это не было въ состояніи сломать мой духъ и заставить меня перемѣнить свои національныя, вѣроисповѣдныя и политическія убѣжденія, убѣжденія, что четырехмилліонный русскій народъ въ Австро-Венгріи долженъ пользоваться такими самыми правами, какими пользуются нѣмцы, мадьяре, поляки и другіе народы этого государства, и долженъ остаться русскимъ народомъ и сохранить свою праотцовскую православную вѣру и все, что ему родно, дорого и свято. Этимъ убѣжденіямъ я и буду давать выраженіе въ своихъ изданіяхъ такъ долго, какъ долго будутъ служить мнѣ мои умственныя и физическія силы.

Въ виду *полезнаго патріотическаго направленія* моихъ изданій не только разрѣшенъ ихъ ввозъ въ *Россію*, но тоже разрѣшено мнѣ посы-

---

8)

Крівошецка коршма.

Написав

Джурс Якшіч.

(*Конець*).

Се була Стойна, вірна Стойна! Вона тої страшливої ночи встарчила ся в слові. На дворі шалїла буря, але вона чекала терпеливо, поки не заснула мати. Коли опівніч минула, а дощ не перестав лити, накинула хустку на голову і так вийшла в темну, бурливу ніч. Вона бояла ся і тремтїла як лист осики: але йшла вперед, бо знала, що він жде єї на таємничім місцї, він, в котрого груди більше відваги, мужности, анїж у яких десятьох хвальків. Так дісталась вона на таємниче місце, але Раки там не було. Блискавицї мигтїли, а полотна мелянхолїйно повівали у вітрі. Вона перемокла до сорочки, з волося текла вода, зуби дзвонили. Коли неждано вона почула глухий стогін. Що се? Чи мерцї встають? Чи се уроєнє? Голос робив ся щораз дочутнїйшим. Щораз виразнїйше чути було поклики о поміч. Нераз здало ся їй, що хтось кличе єї по імени. Міг би-ж то він бути? З бючим серцем вона пильнує під церкву. Аж тут мигає перед нею блискавиця, а в єї блеску вона бачить свого милого на землї в крови.

Їй удалось єго піднести. Повела єго на таємниче місце, обмила рани, завязала їх як могла, а відтак повела до дому.

— Рако — казала до него — я тебе вже нїколи не покину, а нехай мене батько і вбє за те.

Се була єї тверда постанова і справдї не відступилась від него. Коли того-ж дня з полудня заїхав віз, аби на приказ повітового писаря завезти єго до громадского будинку, вона нанесла на віз соломи, застелила дергою, поклала кілька подушок на те місце, де мала спочивати єго голова, а потім помагала, коли єго виносили, аби єго положено вигідно.

Саме на той час прийшов і ревізор. Єго здивувала надзвичайна краса селянки-дївчини, він придивляв ся їй, а коли завважав на нїй батистову хустку, пригадав собі щось і посмотрив на пандура.

— Подібна — сказав пандур і виняв з клунка окровавлений наддертий пояс хустки, котрий знайшли на таємничім місцї. Ревізор порівнав про себе той пояс з єї хусткою. Се не уйшло очам дївчини, що незнаємий пан якось особливо уважно їй придивляєть ся і швидко, мов серна, хотїла уйти. Але урядник заступив їй дорогу.

— Ради Бога, дитино люба, — мовив до неї приязним тоном, тримаючи наддертий пояс хустки — чи не пізнаєш отсего пояска?

Дївчина смотрить на него чудесними великими очима, спускає їх знову і знову шукає куди-б уйти. Але коли він повторяє питанє, вона гордо глядить на него.

— Так, пане, се я єму рану обвязала, — і ридаючи говорить дальше: — Ах, коли-б ви бачили, як він лежав у крови, як єго ті драбуги справили! Окаянники — хотїли єго вбити.

Вона відвернула своє гарне лице на бік, а в очах появили ся сльози.

— Чи посьвідчиш то перед судом?

— Так, пане, все скажу, що я тої страшної ночи видїла; в ту ніч усе було страшливе; і земля і небо і єго спливаюча кров.

Ревізор був мимо свого строгого вигляду в глубинї душі добрим чоловіком.

— Ти добра дитина — сказав він і мав їй ще повісти кілька слів узнаня, але вона кинула на раненого погляд і побігла. Раку відвезли до громадского будинку.

* * *

Минуло десять день від тих подїй, а судья ще анї разу не показав ся за той час у коршмі. Даремно старали ся наклонити єго до того піп і цинцар: він не приходив. Людий дивувало то, а й коршма навіть поглядала тепер зовсїм инакша — як та хата, в котрій з давен-давна висїв образ на тім самім місцї. Усуньте єго, а покажеть ся якась порожня; в дїйсности воно тут усе, а таки чогось хибує.

Але коли настало найблизше сьвято, він мусїв зайти до коршми — виконати якийсь наказ старости. Коли переступив поріг, мужики дуже здивовані поглянули на себе. То не був той Боґосав, що то єго кожда дитина в селї знала. З дивачною бородою, з на-пів посивілим



лать ихъ многимъ высокопоставленнымъ лицамъ въ Россіи, а также на Высочайшее Имя, о чемъ я былъ увѣдомленъ письмомъ Кабинета Его Императорскаго Величества отъ 30 Января 1895 года Н-ръ 1954. И покойному Государю Императору Александру Александровичу угодно было разрѣшить мнѣ посылать газету „Русскую Правду“ и затѣмъ газету „Просвѣщеніе“ на Высочайшее Имя (письмомъ Кабинета Его Императорскаго Величества отъ 27-го Января 1892 года Н-ръ 266), а затѣмъ выразить мнѣ Высочайшую благодарность (письмомъ г-на Министра Императорскаго Двора отъ 30-го Ноября 1892 года Н-ръ 3738).

Уповая на Вашъ патріотизмъ и на Ваше сочувствіе къ намъ, зарубежнымъ Вашимъ роднымъ братьямъ и единовѣрцамъ, дерзаю покорнѣйше просить Васъ, поддержать мою *патріотическую* публицистическую дѣятельность подпискою на газетку „Просвѣщеніе“ и рекомендованіемъ ея Вашимъ почтеннымъ знакомымъ. Газетка „Просвѣщеніе“ стоитъ на весь годъ 3 руб. вмѣстѣ съ почтовою пересылкою. Адресъ моей редакціи слѣдующій: Въ г. Вѣну (Въ Австріи). Въ редакцію „Просвѣщеніе“. Wien (Austria) I. Hauptpostlagernd.

Питаю себя пріятною надеждою, что изволите удостоить сію мою покорнѣйшую просьбу Вашего благосклоннаго вниманія, благодарю Васъ впередъ отъ всей души и остаюсь Вашимъ благодарнымъ и покорнѣйшимъ слугою *Григорій Ив. Купчанко,* Редакторъ-Издатель „Просвѣщенія“. — *Дозволено цензурою 14 Іюня 1896 года. — Кіевъ. Тип. Н. Г. Пилющенко и К⁰.*“

Подавши сю „сердечну просьбу“ о гроші, ми поставимо до всїх щирих Русинів кілька питань:

1. Каже Купчанко, що чотири мілїони „русскихъ жителей Австро-Венгріи находятся на очень (дуже) низкой степени культуры и ихъ матеріальное положеніе весьма (дуже) печальное.“ Се правда, але хто тому завинив найбільше? Чи не москвофіли, котрі замісць на народній мові ширити осьвіту, від кількадесятьох лїт кормлять нарід язичієм і тенденцийною лектурою, спиняючи силоміць его розвій?

2. У тій „сердечній просьбі“ находимо доказ, що навіть цар російский і многі високопоставлені лиця в Росиї суть передплатниками Купчанкових видань. Чи цар і ріжні високопоставлені лиця в Росиї, котрі мовчки терплять гноблене українського народу у себе, для Купчанка тому такі ласкаві, що він може бажає дїйсно житя нашого народу? За що они его підпирають?

3. Чи Купчанко „дерзалъ бы покорнѣйше просить (Москалїв) поддержать его патріотическую (?) публицистическую дѣятельность“, коли би видавав ґазети і книжки з тенденциєю, дїйстно користною для нашого народу? Яким же правом „дерзає Купчанко просить?“ Таким правом, що він працює в Австриї яко російский аґент для Росиї.

Аби збудити милосерде у грошевитих Москалїв, Купчанко нїби ненароком представляє себе у „сердечній просьбі“ мучеником, котрого австрийскі власти переслїдують і его виданя часто конфіскують, через що він, сарака, цїлком збіднїв. Коли зважимо, що правительство наше має документи в руках, який з Купчанка „австрийский патріот“, і що оно зовсїм не так часто, як Купчанко нарікає, а противно мало коли конфіскувало его виданя, то побачимо зараз намір Купчанка, робити з себе мученика. А він перше був шпіоном Фердинанда болгарского і видавав *Русскую Правду* з російскими тенденциями, аби мати вступ до російскої амбасади у Відни і там міг роздобути потрібні вісти для болгарского князя. Коли-ж правительство болгарске не могло настарчити гроший для свого шпіона і не хотїло давати гроший на *Русскую Правду,* а знаний процес перепинив Купчанкові зносини з Болгариєю, він став видавати *Просвѣщеніе,* в котрім передруковує статї з давної *Русской Правды,* ширить дальше свої тенденциї і тепер чванить ся перед Москалями „полезнымъ патріотическимъ направленіемъ“ своїх видань. Певна річ, що без великих гроший Купчанко до Відня не верне і що богато Буковинцїв та Галичан знову буде читати gratis его *Просвѣщеніе.*

А тимчасом наші народовцї в роді Романчука, живучи у своїх злиднях, будуть дальше думати, чи не зробити би якої згоди з москвофілами, бо з ними в неодній точцї находять „спільний ґрунт“...

Нарада над касами позичковими.

Вчера писали ми, що дня 21-го червня с. р. відбула ся в львівскій „Просьвітї“ нарада над крамницями і над касами позичковими. Що радили над крамницями, ми вже подали; нинї-ж здаємо справу з наради над касами позичковими.

Справу кас позичкових представив зібраним др Кость Левіцкий. На вступі подав до відомости ґенезу тої справи, порушеної на загальних зборах „Просьвіти“. Зазначив відтак, що сільскі каси позичкові мають різнородний устрій і дїлять ся на каси: громадскі, „Закомарскої Правди“, церковні і т. п. Переходячи всї роди кас позичкових підніс, що каси громадскі, позакладані по знесеню панщини, лише спорадично розвивали ся, а в більшій части заснїтили ся. Вправдї краєвий видїл старає ся навіть удїлюванем підмог воскресити сї громадскі каси, але досьвід не дає надїї на їх розвій. Про каси „Закомарских Правд“ замітив бесїдник, що они в краю не приняли ся з виїмком кількох. Третий рід кас повстав з ініциятиви д-ра Дрималика, а статути сих виготовив референт др Левіцкий під назвою кас „Власна Поміч“. Четвертий рід: каси читалень „Просьвіти“, над котрими може мати нагляд і видїл читальнї і головний видїл „Просьвіти“. В послїдних часах повстав проект заводити каси райфайзенівскі, але вже в короткім часї показало ся, що сї каси суть для сїл невідповідні, бо занадто вимагають коштів і заходів правних. Під дискусию поставив референт три питаня: Котрий з істнуючих родів кас позичкових сільских уважають зібрані за найвідповіднїйший? Який спосіб дїловодства сільских кас позичкових уважають зібрані за найвідповіднїйший? Чи зібрані уважають, що є на часї приступити до основаня руского стоваришеня кредитового у Львові?

Майже тригодинну дискусию над поставленими питанями, в котрій забирали голос всї зібрані, спровадив на властиву дорогу посол Ю. Романчук, вказуючи на каси читалень „Просьвіти“, яко на такі, котрі всїми силами належить пропаґувати. Ті каси мають статутом забезпеку, що не перейдуть в чужі руки, а з другої сторони контролю, зі сторони видїлу читальнї, та філїяльного і головного видїлу „Просьвіти“. Коли розвинуть ся такі каси позичкові по селах, буде можна отворити при філїях „Просьвіти“ каси повітові, а з часом і головну касу при головнім видїлї „Просьвіти“ у Львові, яко краєву для всїх кас читальняних.

При поіменнім голосованю над поставленим референтом першим питанем всї зібрані згодили

волосєм, затахлими очима, згорбленими плечима, з недбало опущеними руками він давав вражінє безсильного, ситого житєм старця. Цинцар в млї ока поставив горівки найлучшого виробу, але судья еї не ткнув. Піп пробує по старому звичаю завести з ним розмову; хоче его розбалакати „іменно тепер, де так богато і про богато річий треба поговорити“, але й на него судья не гляне. Дуже то дивувало людий, а піп сам не міг собі пояснити того поведеня.

Небавом пішла чутка, що він занедужав.

Одного дня прикликав старого Стоядина і богато мужиків.

— Ось тут, Стоядине, твій довжний запис, котрий ти по пяному підписав.

І він признав ся перед усїма, що він в такий а такий спосіб хотїв Стоядина позбавити маєтку і що Міла Мутібарич терпить невинно.

По тім признаню его лице зблїдло, уста дрожали, груди підносились то опадали судорожно. Він отворив уста, силував ся, але безуспішно, здобути ся на слово. Врештї випростував ся в лїжку з найбільшим напруженем, поглянув притомно довкола себе і застогнав немов смертельно ранений.

— Я обрабував церкву, я і піп! Рака невинний!

Голос, як і вигляд его були зарівно страшливі. Мужики застрашені зглянули ся на себе. Волосє на его голові насторбучилось просто. В тім влетїв піп у сьвітлицю, блїдий, без духу.

— Він бреше, нещасливий! Горівка забила єму памороки. Скажи сам, неправда?

На смертельній постелї видко було, як умираючий працював, як силував ся зірвати ся, аби схопити попа за горло, і в приступі божевільства роздерти зубами. Але зі страшенним стогном упав наново на постїль і витягаючи кістляву руку проти попа, викрикнув ще більш урочистим голосом, нїж перше:

— Нехай почує всемогучий Бог! Нехай дізнає ся сьвіт! Ми обрабували церкву! Рака невинний! Кров его тяжить на моїй души!

Більше не сказав анї слова, а коли сонце схилило ся до заходу, серед найжаснїйших мук віддав свого духа.

Небавом після того увільнено Раку і Мілу Мутібарича з вязницї. А що старий Міла не мав потомства, приняв братанича за сина, зіслав у друге сватів до Стоядинової доньки, і тепер поблагословив Стоядин доньку з Ракою на подруже.

Кинений перше підзор на Раку тяжів тепер на попі, але до засуду не могло прийти, бо не було доказу. Той, котрий би міг посьвідчити его злочиньство, був нїмий. Єго суспендовано з уряду, а впрочім полишено в уживаню парохіяльних доходів.

VII.

В три роки опісля — знов випадало сьв. Ілиї — було в місцевій коршмі повно мужиків. Також піп був там, змарнїлий на лици, з блискучими дуплавими очима, з побуреним волосєм, з роздертим капелюхом на голові. Він був пяний. Хлопи з перестрахом оминали его, лише деськолись позволив собі дехто по пяному зажартувати з попа.

Наступила ніч, така сама страшна ніч, як три роки тому назад, коли окрадено церкву. Небо виглядало немов заслонене чорним рантухом, а крізь пітьму вили ся вужами блискавицї і греміли громи. Мужики давно розбрелись по домах, лише піп остав ся у цинцаря.

— Ну, що-ж, друже, не йдем до дому?

— Я перебуду сю ніч у тебе — сказав піп. — Від тої ночи я й доси боюсь.

І цинцар бояв ся також і був радий, що піп лишить ся на ніч у него. Він приніс кватирку горівки, поставив перед попа на стіл і приніс карти.

— Заграймо собі! Хто програє, заплатить могорич.

— Гаразд, — сказав піп, котрому припав до вподоби проект.

Він вихилив чарку горівки і зачав мішати карти.

Вони зачали грати, а міжтим буря на дворі шалїла. Шиби у вікнах дзвінчали, а двері ледви тримались на завісах.

— Яка страшенна ніч, попе!

— Страшенна! — сказав піп і глухим голосом додав:

— Така сама, як тодї!

Аж тут нараз вікно розскочило ся на ку

ся на заяву о. Данила Таначкевича, щоби підпирати передовсім каси при читальнях „Просьвіти“, надаючи їм нове унормоване і новий реґулямін, один лише о. Н. Бачиньский був за касами позичковими з осібними статутами. Рішати друге питане що-до діловодства узнали себе зібрані некомпетентними, однак висказали бажане, щоби головний виділ „Просьвіти“ уложив реґулямін для кас позичкових при читальнях „Просьвіти“. Що-до третього питаня, то збори уважали заложене руского банку у Львові передвчасним і згодили ся з внесенєм о. Н. Бачиньского, щоби на разі „Днїстер“ розширив свою касу позичкову і на нечленів, а також взяв на себе посередництво виробловати для селян позички в банку краевім.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 16-го липня 1896.

Іменованя. Титул і характер радника висшого суду краевого одержав Амврозий Яновский у Львові. Радниками суду краевого іменовані: Вол. Мандичевский в Галичи, Мариян Оленьский у Львові і Алекс. Менциньский в Яворові.

Обурюючий поступок Черниховского Месиї. Із Збаражчини пишуть до *Дїла* о такім чисто кацапскім поступку знаного о. Курдидика в Черниховцях. „Недавно відбуло ся засїдане місцевої ради шкільної в Черниховцях. Вивязала ся розправа, який має бути язик урядовий ради. Інспектор шкільний заявив, що язиком урядовим може бути тілько або язик польский або руский з правописею фонетичною. Славно-звістний о. Курдидик, яко предсїдатель місцевої ради шкільної, не згодив ся на се і зажадав, щоби в письмі уживати „язичія“ з правописею етимольоґічною. Селяни, члени ради шкільної, обстали за язиком народним руским. Супроти того о. Курдидик поставив внесене, щоб язиком урядовим був язик польский. Стало ся. О. Курдидик при помочи інспектора і членів Поляків побідив селян Русинів і ухвалено язик урядовий польский. До сего часу язиком урядовим в Черниховцях був завсїгди язик руский. Цїле село огірчене на таке поступоване о. Курдидика. Тож нема що дивувати ся, коли село Черниховці есть розсадником найскрайнїйших стремлїнь в цїлім повітї збаражскім.“ Сей факт разом з „сердечною просьбою“ Купчанка, про яку пишемо на вступі, повинен неодному Русинови отворити очи. Москвофіли нарікають на польонїзацію, а самі єї ширять.

Спекла ся дитина. В Мужилові в пов. підгаєцкім господар Семко Новаковский, напаливши в печи, насипав на нїм збіжа до висушеня, а на збіжу посадив однорічну дитину, по чім вийшов з хати. Коли вернув, застав дитину неживу, бо померла від попареня.

Черновецкі новини. 30-лїтний ювилей працї на сценї п. В. Барончa, сьвяткований в тутешнім театрі, випав дуже величаво і дав доказ, що п. Барончa має велику симпатию у черновецкої публики. — Степенї маґістра фармациї на тутешнім унїверситетї одержали: Ізидор Прокопович, Лев Маєр, Іван Немец і Жиґмонт Харас. — Іспит зрілости в черновецкій реальній школї не випав дуже добре. До іспиту зголосило ся 18 учеників, а зложило его лише 11; чотирьох одержало поправки, прочих репробовано на довший час. — В Чернівцях мають великі зарібки торговцї раків, котрі кошами висилають раків до Берлина і Відня. В Берлинї платять за кіш раків 17 марок т. є. 10 зр. 20 кр. Не диво, що буковиньскі торговцї торгують раками навіть тоді, коли їх не вільно продавати. — Вчера роздано у тутешній нїмецкій ґімназиї ученикам сьвідоцтва. На 835 учеників одержало 598 сьвідоцтво першої кляси, 115 другої кляси, а 42 третьої кляси. 80 ученикам позволено поправити ноту з одного предмету по феріях. — Будова електричного трамваю в Чернівцях знов відтягає ся з вини тутешного електричного закладу. Того року ледви чи покладуть шини. — В учительскій семинариї черновецкій мужескій складало іспит зрілости 22 учеників і 7 екстернїстів. З них одержало сьвідоцтво зрілости 19 учеників (між тим 3 екстернїсти), двох екстернїстів репробовано на рік, а 6 публичним ученикам і 2 екстернїстам позволено поправити іспит з одного предмету по феріях. Зложили іспит сї пп.: Мільтіядес Браґан, Киряк Цирстян, Оттільо Ельхгольц, Генрих Фрамбах, Пилип Григорович, Корнило Гродецкий, Мих. Ілїка, Мартин Кордашевский, Ромуальд Крамолин, Яков Манц, Дмитро Наґірняк, Йосафат Панчак, Мариян Петрик, Іван Радомский, Евґ. Семенович, Теодор Солодюк, Кость Велеґорский, Каспар Вайсман і Веттер Лібер. — Ходила по Чернівцях чутка, що в Роґізнї в головній керници, звідки гонять воду рурами до Чернівців, не стає вже води. О тім була мова і на остатнїм засїданю ради міскої. Але радний Ґреґор на підставі справоздань заряду головної керницї успокоїв всїх, що нема чого боятись ся. Звичайно рано стоїть вода в тій керници на 4 метри високо: коли-ж з неї до вечера випомпують і вишлють рурами в місто около 1200 кубічних метрів води, (тілько спотребоване місто на один день), то вода опадає в керници на два метри, але до рана знов підходить. Отже не маємо чого боятись ся, що не стане нам такої доброї води, яку тепер маємо. — Черновецка рада міска іменувала Нїко Хотинчана учителем, а Евґ. Бекула мол. учителем.

Замах на президента Фора. Надзвичайний хіньский посол Лї-Гунґ-Чанґ, котрий гостить тепер в Парижи у президента републики Фора, мав дня 14-го с. м. нагоду переконати ся, що верховодячі особи і полїтики не лиш в Хінї і в Япанї, але й в високо цивілізованій Европі не можуть бути безпечними від людий фанатичних і божевільних. Пригода, яка 14-го с. м. лучила ся президентови французкої републики підчас ревії війска в Льоншан, мусїла єму живо пригадати его пригоду в Япанї, памятку по котрій носить на своїй голові ще доси. Річ була така: Президент Фор виїхав 14-го с. м. о год. 2 мін. 30 по полудни четверокінним отвертим повозом з елїзейскої палати на ревію в Льоншан. В тім самім повозї сидїли з Фором президент мінїстрів Мелїн і ґенерали Боадефр та Турніє. За президентом їхали два другі повози з офіцирами належачими до дружини президента, а крім того конвоював повози ще відділ кірасирів. Публика витала президента по дорозї дуже симпатично. В тій хвили, коли президент в'їздав на місце ревії, стрілив якийсь порядно одягнений чоловік, що стояв під деревом, два рази з револьвера до президента, але не поцїлив его анї разу. Настав страшенний переполох і заколот. Люди, що стояли коло стрілившого, в перший хвили не могли зміркувати, хто стрілив, і кинулись на якогось послугача з кавярнї, котрого страшно побили. На то прибігла зараз полїция і викривши правдивого виновника мусїла взяти его в оборону перед розлюченою товпою, котра була би его убила. Виновника відвезено на полїцию і тут взято з него протокол. Показало ся, що він називає ся Франсоа і есть той сам, котрий недавно тому в палатї послів сипав з ґалєриї на салю підчас засїданя потятий на дрібні кусні папір. Франсоа, переслуханий префектом полїциї Лепін'ом, подав, що мешкає при улици Клері ч. 46, що есть писателем і написав якусь книжку під заголовком „Маски“. Его мати жие в Морбібан без всяких средств до удержаня. Виновник сказав, що не хотів убити президента, і стрілив лиш два рази у воздух, бо хотів тим способом звернути на себе увагу. Від него відобрано револьвер, в котрім були ще три набої. Виновника відведено під сильною ескортою до вязници, а нинї мають его піддати оглядови лїкарскому, чи він не чоловік божевільний. Рівночасно арештувала полїция якогось Булянт'а, котрий в тій хвили, коли Франсоа стрілив, крикнув: „Най жие анархія!“ Опісля відбув ся перегляд війска зовсїм спокійно, при чім був також і хіньский посол Лї-Гунґ-Чанґ, котрий сидїв в трибунї уставленій для президента. Коли президент вертав опісля з ревії, зробила єму публика величезну овацию. Здаесь, що нема сумнїву, що Франсоа стріляв на президента в приступі хвилевої божевільности. Мимо того ще 14-го с. м. вечером кількох амбасадорів і другі члени дипльоматії складали президентови ґратуляцию з нагоди его щасливого уратованя, а від кількох монархів з заграницї наспіли ґратуляцийні телєґрами.

Кровава забава. На Петра в Станїславові коло коршми на передмістю лисецкім відбувала ся після давного звичаю танцї. Була година 9 або 10 вечером. Зарібник Андрій з Марківців, котрого призвища не можна було доси вивідати, забавляв ся там з двома дївчатами. О одну з них повстала суперечка поміж Андрієм а кількома вояками. Спір о дївчину закінчив ся смертю Андрія, бо один з вояків ударив его багнетом в голову так, що мозок єму вискочив і він зараз помер. Убійника доси ще не вислїджено, але дївчата, з котрими Андрій забавляв ся, арештовано, а від них буде можна дещо вивідати ся.

Убійство. Дня 4 с. м. економ дібр Славне в повітї золочівскім, жид Лина Ґрос, вийшов з двома паробками до лїса Віктора Третера, щоби скосити луку в тім лїсї. Побережник Терещук заборонив косити луку і посварив ся з економом. В злости побережник ударив економа три рази стрільбою так сильно по голові, що той зараз погиб. По третім ударі зломала ся кольба і стрільба вистрілила, та набій зранив Терещука в ногу. Его арештували.

Фантоване в часї вінчаня то досить незвичайна і неприємна річ, а однако лучило ся оно одному панови в Монахові. В недїлю перед полуднем приїхав він з молодою і весїльною дружиною до комісарияту в Монахові і ждав на вінчане, коли в тім як грім з ясного неба приступив до него екзекутор і в імени права забрав єму всї грошi, які мав при собі і дорогоцїнности. Фантоване було переведене на жадане одної покиненої любки, котра виміркувала, що преції при вінчаню буде собі мати молодий якісь гроші і цїнні предмети. Молода — як пишуть — приглядала ся цїлком спокійно роботї екзекутора, а навіть видко було на єї лици радість — не знати чи з любови чи з мести над суперницею?

Стара курка. В Бохнї згинула курка, котра мала 18 лїт, а до самої смерти несла яйця. В курячім родї таких старців но бувало.

Складки. На нашу *бурсу* зложила громада Самушин 2 зр. — разом доси **468 зр. 55 кр.**; на *друкарню* зложив Н. Н. 3 зр. — разом **858 зр. 21 кр.**

сенї, а через вікно влив ся ясний блеск сьвітла і залив усї закутки. Немов небо розтворило ся, так посипало ясним огнем і з невиразимим рокотом загрохотів грім. Одну хвилю тревала глуха тиша — аж тут уже вдарили ясні соломяні язики з коршми, немов запалив єї хто на чотирох рогах. Заспані, перестрашені наймити вибігли на двір. Мужики-сусїди кричали о поміч. Також Рака явив ся з Мілою на місцї пожару. Его перше питане звернене до наймита було, чи не остав хто в середині дому. Вони поглянули на себе стурбовані — господаря не доставало між ними.

Рака через горючі двері скочив у хату. Під самими дверми лежав піп, спалений і чорний як вуголь, трохи дальше коло печи цинцар, також мертвий.

Грім побив їх.

Рака виволїк їх з великим напруженєм через палаючі останки на дорогу. Мужики стовпили ся довкола, оглядали трупів з якоюсь цїкавостю, обертали їх з одного боку на другий і хитали головами.

Грім побив їх.

Але старий Міла Мутібарич відкрив голову і ясним, далекосяглим голосом, котрий гудів немов голос трембіти, закликав до зібраної товпи:

— Великий Бог! То его суд!

Товпа повторила машинально:

— Божий суд! Божий суд!

З сербского переклав Р.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 16-го липня 1896 року.

Ішль. Вчера вечером приїхала сюди цїсарева. На двірци повитали цїсареву цїсар і архикнягинї Мария Валерия і Єлисавета.

Будапешт. Вчера відбули ся заручини архикнягинї Мариї Доротеї з князем Пилипом Орлеаньским.

Відень. Pol. Corr. доносить на підставі урядових жерел, що оногди прибув знов новий транспорт галицких еміґрантів, повертаючи з Бразилїї, до Ґенуи. Положенє еміґрантів незвичайно сумне. Ґрунта, які їм давали в Бразилїї, то мочари, на котрих не можна нїчого посїяти. Еміґранти страшно терплять від незвичайної спеки, а надто їда там дуже зла. Всї тужать за рідним краєм, котрий опустили так легкомисно. Але вже тяжко вернути ся, бо війско стереже еміґрантів.

Париж. Вчера відслонено статую Жан д'Арк в присутности президента Фора.

Виданя „Буковини“.

Перші Зорі, оповіданє Теодота Галїпа, сторін 110, вісїмки, цїна 30 кр., з пересилкою 35 кр.

В день сьвятої волї. Оповіданє О. Я. Кониського, сторін 42, 16-ки, цїна 10 кр., з пересилкою 12 кр.

Для передплатників „Буковини“ обі книжки коштують лише 30 кр. разом з переслкою.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
до Чернівцїв								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$		
З Новоселицї, Садаґури .	..	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$
до Львова								
З Відня, Кракова . . .	1^{30}	$\underline{5^{10}}$		$\underline{6^{55}}$	$\underline{9^{30}}$	9^{55}		
З Букарешту, Сучави, Чернівцїв, Станїславова .	$\underline{9^{55}}$	.	.	$\underline{6^{13}}$	7^{28}	$\underline{2^{01}}$		
З Підволочиск	2^{30}	$\underline{10^{05}}$	.	8^{05}	5^{10}	.		
З „ на Підзамче	2^{18}	$\underline{9^{50}}$	.	7^{42}	4^{45}	.		
Зі Стрия.	.	.	.	$\underline{12^{10}}$	8	1^{50}		
З Белзця	.	.	.	8^{00}	5^{45}	.		
Зі Сколього і Стрия . .	.	.	.	$\underline{10^{10}}$	.	.		
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг) .	.	.	$\underline{8^{45}}$	.	.	.		

Відходять	Поїзди: поспішні			особові			мішані	
з Чернівцїв								
До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}
зі Львова								
До Кракова і Відня . .		2^{50}	$\underline{11^{00}}$	$\underline{4^{40}}$	9^{55}	$\underline{6^{45}}$		
„ Підволочиск	.	2^{11}	6^{00}	.	9^{30}	$\underline{10^{45}}$		
„ „ з Підзамча .	.	2^{25}	6^{14}	.	9^{48}	$\underline{11^{12}}$		
„ Чернівцїв, Сучави, Яс, Букарешту	6^{10}	.	.	10^{25}	2^{45}	$\underline{10^{15}}$		
„ Стрия	.	.	.	$\underline{5^{22}}$	9^{35}	$\underline{7^{22}}$		
„ Белзця	.	.	.	9^{15}	$\underline{7^{05}}$			
„ Сколього і Стрия . .	.	.	.	.	.	3^{05}		
„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг) .	8^{40}	.	.	.	.	.		

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.